

(руда), като ся смѣси съ въглены и ся тури на силенъ огнь; тука въглеродъ-тъ отнима отъ рудѣ-тъ кислорода, та става на въглекислотѣ и вѣтрѣ, а растопено-то желѣзо ся слива у вградены валове, та тамъ ся стяга. Такъво желѣзо ся нарича лѣяно желѣзо. У него има още по 6% въглекислотѣ, за това е твърдѣ крехко и не може да ся употрѣби за коване. За да бы да омягкне желѣзо-то трѣбува да му ся отнеме въглеродъ-тъ, а то става като ся прѣтопи изново желѣзо-то; така ся прѣчиства, омягква кога ся нажеже и може въ разны образы да ся кове, или да ся истегли на телъ. На мягко желѣзо ако ся додаде и малко въглеродъ (отъ 1% до 5%) то става покораво и ся прѣобръща на чугуиъ ($Fe_4 C$) или на **СТОМАНЪ**, която стои измежду лѣяно-то и чисто-то желѣзо, за щото тя може и да ся кове.

Отъ сураво желѣзо (чугуиъ) ся лѣжѣтъ пенци (соби) сѣждове за готвение; отъ чисто ся правѣтъ ножове и другы орудіѣ; а кога-то нажежена стомана изведнажъ ся изстуди (въ студенѣ водѣ), тя става твърдѣ корава и може ся употрѣби за техническы оръдіѣ (пили, свредли), съ кои-то ся дѣлаѣтъ другы метали и коравы тѣла.

На влажно и топло мѣсто желѣзото ся окислява (рѣждаеся) и добыва сипкавъ съставъ и черночервеникавъ цвѣтъ; за това е потрѣбно, желѣзны нѣчѣта, кои-то ся употрѣбываѣтъ за домашны работы, да ся намазвѣтъ съ мазнѣ боѣ (лустро), коѣ-то за дълго врѣме ще ги уварди отъ рѣждаесяніе.

Человѣческа-та и животинска-та крѣвъ добыва червѣнинѣ-тъ си отъ желѣзный окисъ, що ся намира у неѣ; тоѣ окисъ прѣминува въ крѣвъ-тъ отъ